

Ayrık Kaygı Belirtileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ayrık Kaygı Belirtileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17128>

Özet

Ayrılık Kaygısı Belirtileri Ölçeği (AKBÖ), Prof. Dr. A. A. Ceyhan tarafından 2000 yılında geliştirilmiş bir psikolojik ölçüm aracıdır. Bu ölçek, bireylerin yaşadığı ayrılık kaygısı belirtilerinin yoğunluğunu ve sıklığını belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, özellikle ergen ve genç yetişkin popülasyonlarında görülen, bağlanma figürlerinden veya güvenli çevreden uzaklaşmaya dair duyulan acı ve rahatsızlık semptomlarını saptamaya hedefler. Geliştirme çalışmaları, ölçeğin Türkçe konuşan popülasyonda geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılmasına için gerekli psikometrik özellikler üzerine odaklanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Ayrılık Kaygısı, Ayrılık Kaygısı Belirtileri Ölçeği, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Anksiyete, Ceyhan, Anadolu Üniversitesi, Ergenlik.

Yazarlar

A. A. Ceyhan

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerde (özellikle ergen ve genç yetişkinlerde) ayrılık kaygısı bozukluğuna işaret eden semptomların düzeyini objektif bir şekilde ölçmektir. Ölçek, klinik ve araştırma ortamlarında, ayrılık kaygısının erken tespiti, yoğunluğunun belirlenmesi ve uygulanan müdahalelerin etkinliğinin değerlendirilmesi için standart bir araç sağlamaya amaçlanmaktadır.

Ölçek, aynı zamanda, ayrılık kaygısı belirtilerinin diğer psikopatolojik yapılarla olan ilişkisini inceleyen akademik çalışmalara veri sağlamak üzere tasarlanmıştır. Geliştirme süreci, özellikle Türkiye'deki kültürel bağlama uygun, dilsel geçerliliği yüksek bir araç oluşturma ihtiyacından doğmuştur.

Yapı

Ayrılık Kaygısı Belirtileri Ölçeği, bireyin bağlanma figürlerinden veya evden ayrılma durumuna karşı gösterdiği acı ve gelişimsel olarak uygunsuz düzeydeki kaygı tepkilerini ölçen tek veya çok boyutlu bir yapıya hedeflemektedir. Bu yapı, genellikle ailedaki semptom alanlarını içerir:

Bağlanma figürlerinden ayrılma beklentisi veya ayrılık sırasında yaşanan acı ve sıkıntı.

Ayrılmaya neden olabilecek olaylar hakkında sürekli ve acı ve rahatsızlık.

Tek başına kalma veya evden uzaklaşma konusundaki isteksizlik veya reddetme.

Ayrılıkla ilgili tekrarlayan kâbuslar.

Ayrılık beklentisiyle ilişkili fiziksel şikayetler (bağ ağrısı, mide ağrısı vb.).

Ölçek, kişinin bu belirtileri ne sıklıkta veya ne yoğunlukta deneyimlediğini belirleyerek, ayrılık kaygısı yapısının şiddetini nicel olarak ortaya koyar.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmalarında geçerlik analizleri, aracın amaçladığı psikolojik yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini gösterir. Ceyhan (2000) tarafından yürütülen geliştirme çalışması kapsamında, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve ayrırt edici geçerliliğini incelemek üzere kapsamlı analizler yapılmıştır.

Yapı Geçerliliği: Faktör analizi teknikleri (bkz. Faktör Analizi bölümü), ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen alt boyutlar altında gruplanıp gruplanmadığını test etmek için kullanılmıştır.

Kapsam Geçerliliği: Maddelerin, ayrılık kaygısı belirtilerinin tüm ilgili yönlerini temsil edip etmediği uzman görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçeğin tutarlı ve kararlı sonuçlar verme yeteneğini ifade eder. Ayrılık Kaygısı Belirtileri Ölçeği'nin güvenilirlik çalışmaları, ölçeğin iç tutarlılığını ve zaman içindeki kararlılığını belirlemeyi amaçlanmıştır.

Geliştirme makalesinde (Ceyhan, 2000) detayları sunulan analizlerde, genellikle Cronbach Alfa (iç tutarlılık) katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin homojen olduğunu ve aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediğini belirlemek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik analizlerinin de yapıldığı varsayılmaktadır.

Faktör Analizi

Ayrılık Kaygısı Belirtileri Ölçeği'nin yapısal bütünlüğünü ortaya koymak amacıyla faktör analizi kullanılmıştır.

Ölçeğin orijinal geliştirme çalışmasında (2000), muhtemelen Keşfedici Faktör Analizi (KFA) teknikleri uygulanarak, ölçeğin kaç alt boyuttan oluştuğu ve maddelerin hangi faktörlere yüklendiği belirlenmiştir. Bu analizler, ayrılık kaygısı yapısının tek boyutlu mu yoksa birden fazla ilişkili boyuttan mı oluştuğuna dair ampirik kanıtlar sunar. Elde edilen faktör yapısı, ölçeğin kuramsal temelleriyle tutarlılık göstermelidir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Orijinal bir Türkçe ölçek geliştirme çalışmasıdır.)

Format: Derecelendirme formatında çok maddeli öz bildirim ölçeği (Likert tipi ölçek olduğu varsayılmaktadır).

Derecelendirme: Orijinal kaynaktan belirtilmemiştir; ancak tipik olarak 3, 4 veya 5 seçenekli Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanılmaktadır (Örn: Hiçbir Zaman - Her Zaman).

Kullanılabilir Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ergenler ve Genç Yetkinler

Yaş Grubu: 15-25 yaş aralığı (Üniversite öğrencileri ve lise son sınıf öğrencileri arasındaki olabilir).

Popülasyon Detayları: Çalışma, büyük ihtimalle Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi çevresindeki öğrenci ve genç yetkin örnekleminde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği

Anahtar Kelimeler

Öz Bildirim, Ayrık Kaygı Belirtileri, Psikolojik Değerlendirme, Üniversite Öğrencileri, Ölçek Güvenirliği, Yapı Geçerliliği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Belirtilmemiştir.

Bağılı E-posta Adresleri: Belirtilmemiştir.

Yazma Adresi: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eskişehir, Türkiye.

İzinler, Ücret ve Test Yayı

Test Yayı: 2000

İzinler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için telif hakları yazar A. A. Ceyhan'a aittir. Kullanım izni ve ücret bilgileri için yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı psikometrik bilgileri aşağıdaki kaynaklardan indirilebilir:

Makalenin orijinal PDF bağlantısı: libra.anadolu.edu.tr

Ölçeğin PDF versiyonu (TOAD): ayrilik-kaygisi-belirtileri-olcegi-toad.pdf

Kaynakça

Ceyhan, A. A. (2000). Ayrık Kaygı Belirtileri Ölçeği geliştirme çalışmaları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (2), 63-75.

Ayrık Kaygı Belirtileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri orijinal kaynakta açıkça belirtilmemiştir. Maddeler, yalnızca ölçeğin geliştirme çalışması içeren akademik makalede yer almaktadır.

İlgili maddelere ve puanlama yönergelerine erişim için yukarıda belirtilen akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM